

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Dějiny pozdního středověku a novověku do roku 1848
Název učebního materiálu:	Vpád Tatarů, turecká expanze
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_D0204
Vyučovací předmět:	Dějepis
Ročník:	2. ročník čtyřletého (6. ročník osmiletého) gymnázia
Autor:	Mgr. Milan Kratochvíl
Datum vytvoření:	11. 2. 2014
Datum ověření ve výuce:	19. 2. 2014
Druh učebního materiálu:	pracovní list
Očekávaný výstup:	Nalezení příčin expanzí, charakteristika odlišných kultur, průběh střetů s evropskou civilizací, následky přerušování obchodních stezek.
Metodické poznámky:	Materiál lze použít při individuální i skupinové práci, po jednotlivých úkolech i vcelku. Zadání po probrání učiva, časová náročnost 30 - 45 minut (v závislosti na individuální či skupinové práci, dispozici třídy atd.).

Vpád Tatarů, turecká expanze - pracovní list

1. Vysvětli pojmy:

JANIČÁŘ _____

ZLATÁ HORDA _____

BUDÍNSKÝ PAŠALÍK _____

TATAŘI _____

2. Vysvětli význam následujících historických osobností:

ČINGISCHÁN _____

SÜLEYMAN II. _____

KUBLAJCHÁN _____

TIMUR LENK _____

3. Také české dějiny jsou spojeny s boji proti Turkům. V roce 1526 umírá v bitvě u český a uherský král, jímž vymírá i královská dynastie

4. Pád Konstantinopole měl za následek také přerušení obchodních stezek z do Evropy, kde se následkem toho začalo nedostávat a Tento nedostatek a potřeba bojovat s tureckým nebezpečím zapříčinil snahu najít jinou cestu (kam), po níž se jako první pustili a

5. Nejen o mongolské říši, ale i dalších oblastech tehdejší Asie se dozvídáme mnohé z cestopisu benátského kupce Cestopis se nazývá Vysvětli, proč má kniha právě tento název

6. Roku vtrhla mongolská vojska střední Evropy, kde poničila především oblast Uher a Polska. Jak se vyvíjela situace v českých zemích? Který panovník zde v té době vládl a jak se s nájedníky vypořádal?

7. Vypiš, kam v Evropě (na Balkáně a ve střední Evropě) nejdále sahalo turecké panství.

8. Vysvětli význam následujících událostí (kdo a kdy se zde střetl, s jakým výsledkem):

NIKOPOLE 1396 _____

LEPANTO 1571 _____

VÍDEŇ 1683 _____

- 9.
- a) Vyznač na mapě směr vpádu Mongolů a směr expanze Turků do Evropy
 - b) Vyznač na mapě Cařihrad.
 - c) Kdo a kdy tento pozůstatek Východořímské říše definitivně dobyl?

Vpád Tatarů, turecká expanze - pracovní list (ŘEŠENÍ)

1. Vysvětlí pojmy:

JANIČÁŘ – osobní sultánova stráž, často formována z odvečených chlapců

ZLATÁ HORDA – státní útvar Tatarů na jihu vých. Evropy, 1380 poražen Dmitrijem Donským

BUDÍNSKÝ PAŠALÍK – útvar v jižní části Uherského království ovládaného Turky

TATAŘI – nejvýznamnější z mongolských kmenů, nájezdníci

2. Vysvětlí význam následujících historických osobností:

ČINGISCHÁN – vůdce a sjednotitel mongolských kmenů, dobyvatel Číny, střední Asie atd.

SÜLEYMAN II. – (Nádherný, Zákonodárce) nejvýzn. panovník Osmanské říše, centralizace, výbojná tažení

KUBLAJCHÁN – poslední Velký chán, vládce velké části Asie, neúspěšné tažení proti Japonsku (viz. M. Polo)

TIMUR LENK – Tamerlán, vládce v obl. střední Asie, dobyvatel (ohrožení Turků)

3. Také české dějiny jsou spojeny s boji proti Turkům. V roce **1526** umírá v bitvě u **Moháče** český a uherský král **Ludvík Jagellonský**, jímž vymírá i královská dynastie **Jagellonců**.

4. Pád Konstantinopole měl za následek také přerušení obchodních stezek **z Asie** do Evropy, kde se následkem toho začalo nedostávat **koření a drahých kovů (následek obchodu)**. Tento nedostatek a potřeba bojovat s tureckým nebezpečím zapříčinil snahu najít jinou cestu **po moři do Indie** (kam), po níž se jako první pustili **Portugalci a Španělé**.

5. Nejen o mongolské říši, ale i dalších oblastech tehdejší Asie se dozvídáme mnohé z cestopisu benátského kupce **Marca Pola**. Cestopis se nazývá **Milion**. Vysvětlí, proč má kniha právě tento název – **v té době neuvěřitelné údaje o počtu lidí, velikosti měst, vzdálenostech...**

6. Roku **1241** vtrhla mongolská vojska střední Evropy, kde poničila především oblast Uher a Polska. Jak se vyvíjela situace v českých zemích? Který panovník zde v té době vládl a jak se s nájezdníky vypořádal? **Ohrožení země především z oblasti Polska (porážka Poláků u Legnice), Václav I. – poničení Moravy, ochráněné Čechy**

7. Vypiš, kam v Evropě (na Balkáně a ve střední Evropě) nejdále sahalo turecké panství.

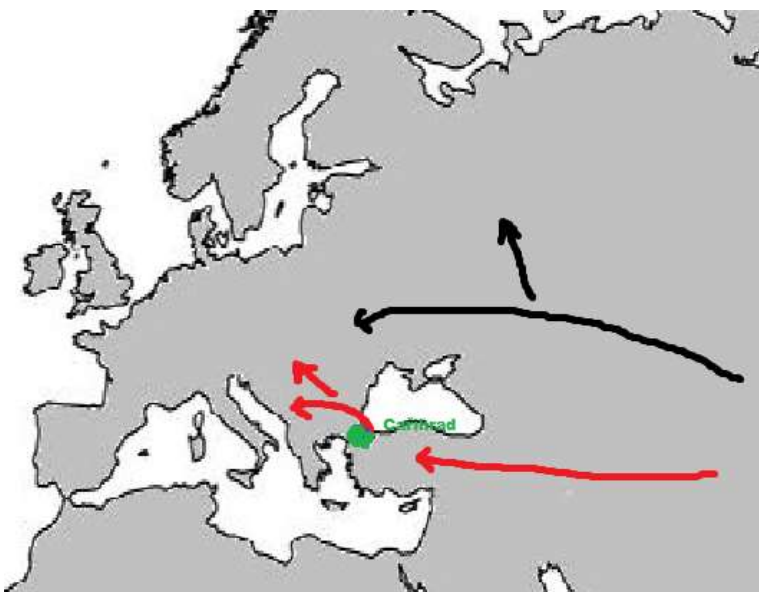
Celý Balkánský poloostrov kromě západního pobřeží Jadranu, závislá knížectví (Sedmhradsko, Valašsko), jižní Uhry (Budínský pašalík) až ke slovenským hranicím

8. Vysvětlí význam následujících událostí (kdo a kdy se zde střetl, s jakým výsledkem):

NIKOPOLE 1396 – křížová výprava (Zikmund Lucemburský) x Turci, porážka Zikmunda

LEPANTO 1571 – Svatá liga (Španělsko, italské státy) x Turci, porážka Turků

VÍDEŇ 1683 - turecké obléhání Vídně, Turci odražení vojsky Svaté říše římské a polsko-litevské unie

9.

a) Vyznač na mapě směr vpádu Mongolů (**černě**) a směr expanze Turků (**červeně**) do Evropy

b) Vyznač na mapě **Cařihrad**.

c) Kdo a kdy tento pozůstatek Východořímské říše definitivně dobyl?

Turci 1453